

Cand si cum s-au facut si pierdut bani pe bursa - cresterea si scaderea BET-FI

Indicele BET-FI, din octombrie 2000 cand a fost introdus si pana in momentul de fata, a crescut de la valoarea de 1.000 de puncte pana aproape de valoarea de 100.000 de puncte in iulie 2007. A scazut pana la valoarea de 8.000 de puncte in februarie 2009 si apoi si-a revenit pana la valoarea actuala de 24.000 de puncte la sfarsitul anului 2009.

Putem trage anumite concluzii studiind randamentele lunare ale acestui indice?

Privind in urma si cunoscand in linii mari ce s-a intamplat in acesti ani, este usor sa ne gandim ca ar fi trebuit vandut in august 2007 si reintrat in martie 2009, inasa trebuie sa gasim o strategie cu reguli clare care va functiona in viitor si nu in trecut si care sa nu fie reprezentata doar de o tranzactie de cumparare si una de vanzare pe parcursul a 9 ani.

Sa ne inchipuim pentru un moment ca suntem la sfarsitul anului 2004 si am incerca sa tragem niste concluzii, sa ne inchipuim o strategie pentru urmatoarea perioada, fara sa stim dinainte cum va arata aceasta. Iata cum se prezenta indicele BET-FI la acel moment:

BET-FI	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sep.	Oct.	Noi.	Dec.	Anual
2000											-3%	28%	24%
2001	10%	-20%	-3%	-1%	2%	27%	21%	40%	-4%	9%	17%	-4%	118%
2002	-15%	1%	2%	91%	-1%	-3%	2%	24%	35%	-6%	-15%	2%	123%
2003	4%	-13%	-4%	13%	1%	3%	1%	3%	-3%	11%	11%	5%	33%
2004	13%	-4%	-1%	33%	9%	18%	10%	-7%	-3%	6%	1%	12%	116%
medie aritmetica lunara	3%	-9%	-2%	34%	3%	11%	8%	15%	6%	5%	2%	8%	
procent luni crestere din total	75%	25%	25%	75%	75%	75%	100%	75%	25%	75%	60%	80%	

Situatia la sfarsitul anului 2004 era urmatoarea: economia se afla pe un trend ascendent usor, tocmai se desfasurasera alegeri prezidentiale si parlamentare, guvernul de dreapta nou instalat inspirase un puternic val de optimism in special in legatura cu aderarea UE si reducerea taxelor.

Analizand statistica de mai sus putem trage urmatoarele concluzii: lunile februarie si martie nu sunt deloc favorabile investitiilor, in timp ce lunile septembrie si noiembrie sunt oarecum la limita. Asadar o strategie pe care ne-am putea gandi sa o aplicam dupa ce privim aceste date ar fi vanzarea la sfarsitul lunii ianuarie si cumpararea la sfarsitul lunii martie. De remarcat ca de obicei dupa o scadere de 20% urmeaza o crestere.

Sa vedem cum va evolua indicele BET-FI in urmatoorii 5 ani:

	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sep.	Oct.	Noi.	Dec.	Anual
2005	35%	36%	-31%	8%	-1%	7%	17%	1%	14%	10%	21%	4%	175%
2006	14%	-9%	-6%	2%	-14%	-9%	15%	9%	9%	13%	6%	5%	32%
2007	1%	-6%	-1%	11%	9%	22%	-1%	-2%	-8%	3%	-12%	11%	25%
2008	-22%	-1%	-13%	0%	7%	-17%	-25%	-9%	-19%	-56%	32%	-14%	-84%
2009	-23%	-16%	32%	72%	-13%	3%	12%	16%	18%	-16%	11%		89%
medie aritmetica lunara	1%	1%	-4%	19%	-2%	1%	3%	3%	3%	-9%	12%	1%	
procent luni crestere din total	60%	20%	20%	100%	40%	60%	60%	60%	60%	60%	80%	75%	

Strategia la care ne-am gandit analizand datele pana in 2005 ne indica vanzarea la sfarsitul lunii ianuarie si cumpararea la sfarsitul lunii martie. Uimitor, aceasta strategie se prezinta bine si pe noile date, cu cateva exceptii: in 2005 vandand la sfarsitul lui ianuarie si cumparand la sfarsitul lunii martie, pierdeam cresterea din februarie dar evitam scaderea din martie, in 2006 se evitau scaderile din februarie si martie inasa se incasau scaderile din mai si iunie, in 2008 desi se evitau cateva luni de scaderi, pierderea incasata este tot foarte mare (atat pe strategia de cumparare din martie cat si pe cea de cumparare pe o scadere de 20%), in 2009 se incaseaza pierderea din ianuarie si se pierde cresterea din martie, inasa se evita scaderea din februarie si

se captureaza cresterea din aprilie. Rezultatele sunt mai bune in 2006, 2007 si 2008 decat o strategie "cumpara si pastreaza" si usor mai slabe in 2005 si 2009.

In concluzie, strategia "calendaristica" descoperita la sfarsitul anului 2004 functioneaza bine pana in 2008, acest an fiind atipic (singurul an de scadere din toti cei analizati). Desi randamentul este usor mai bun (-79%) decat la o strategie „cumpara si pastreaza” (-84%) ei nu poate fi acceptabil. Ca atare, o simpla strategie „calendaristica” are anumite limite si un management al banilor adecvat trebuie aplicat „deasupra” oricarui sistem.

Statistica BET-FI in totalitate este urmatoarea:

BET-FI	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sep.	Oct.	Noi.	Dec.	Anual
2000											-3%	28%	24%
2001	10%	-20%	-3%	-1%	2%	27%	21%	40%	-4%	9%	17%	-4%	118%
2002	-15%	1%	2%	91%	-1%	-3%	2%	24%	35%	-6%	-15%	2%	123%
2003	4%	-13%	-4%	13%	1%	3%	1%	3%	-3%	11%	11%	5%	33%
2004	13%	-4%	-1%	33%	9%	18%	10%	-7%	-3%	6%	1%	12%	116%
2005	35%	36%	-31%	8%	-1%	7%	17%	1%	14%	10%	21%	4%	175%
2006	14%	-9%	-6%	2%	-14%	-9%	15%	9%	9%	13%	6%	5%	32%
2007	1%	-6%	-1%	11%	9%	22%	-1%	-2%	-8%	3%	-12%	11%	25%
2008	-22%	-1%	-13%	0%	7%	-17%	-25%	-9%	-19%	-56%	32%	-14%	-84%
2009	-23%	-16%	32%	72%	-13%	3%	12%	16%	18%	-16%	11%		89%
medie aritmetica lunara	2%	-4%	-3%	25%	0%	6%	6%	8%	4%	-3%	7%	5%	
procent luni crestere din total	67%	22%	22%	89%	56%	67%	78%	67%	44%	67%	70%	78%	

Situatia la sfarsitul anului 2009 este urmatoarea: prima scadere economica dupa 10 ani de crestere, tocmai s-au desfasurat alegeri prezidentiale, guvern tot de dreapta, val de pesimism in special in legatura cu evolutia somajului si a afacerilor.

Care va fi strategia optima in continuare?

Asemenea scaderii bursiere din 1998-1999, scaderea din 2008-2009 poate anunta mai multi ani consecutivi de cresteri. Stim ca bursa anticipeaza cu aproximativ un an atat scaderea economiei cat si cresterea ei. Dupa o scadere foarte mare si o revenire usoara, este un moment bun de cumparare. Atentie insa la o posibila evolutie volatila in primele 2-3 luni ale anului viitor cat si la o posibila evolutie total diferita fata de ce am vazut pana acum.

Andrei Petrescu
 Manager portofoliu
 18 decembrie 2009